

Fizisko personu maksātnespējas process

Edgars Biezais
E.B. Juridiskais birojs
2014.gada 27.februāris.

Lekcijas saturs

- Maksātnespējas process:
 - Procesa jēga un būtība;
 - Procesa rezultāts;
 - Ierobežojumi un priekšnoteikumi
- Maksātnespējas procesa posmi un to norise:
 - Maksātnespējas procesa uzsākšana;
 - Bankrota procedūra;
 - Saistību dzēšanas procedūra;
- Vienošanās par mājokļa saglabāšanu maksātnespējas procesā;
- Jautājumi un diskusija.

Fiziskās personas maksātnespējas process

Fiziskās personas maksātnespējas process ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir **pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas** un **dot iespēju parādniekam, kura manta un ienākumi nav pietiekami visu saistību segšanai, tikt atbrīvotam no neizpildītajām saistībām un atjaunot maksāspēju.** (ML 5.p.1.d.)

Pasākumu kopums ar mērķi:

- 1) Apmierināt kreditoru prasījumus (pēc iespējas pilnīgāk);
- 2) Atbrīvot parādnieku no neizpildītajām saistībām.

Fiziskās personas maksātnespējas process

Piemērs:

Parādsaistības - EUR 40000.00

Nekustamā īpašuma vērtība - EUR 20000.00

Ikmēneša ienākumi - EUR 500.00

- 1) Procesa laikā tiek pārdota personas manta EUR 20000.00 apmērā.
- 2) Personai maksātnespējas procesa laikā (aptuveni 2,5 gadi) rodas vēl papildus izdevumi aptuveni EUR 5700.00 apmērā.
- 3) Bet pēc maksātnespējas procesa persona tiek atbrīvota no visām saistībām pilnā apmērā (EUR 40000.00).

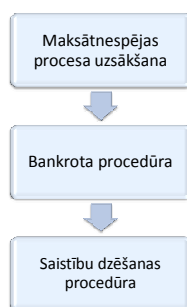
Priekšnoteikumi

- 1) Persona pēdējo sešu mēnešu laikā ir bijusi LR nodokļu maksātājs (rezidents);
- 2) Persona nav reģistrēta par individuālo komersantu;
- 3) Personai nav iespēju nokārtot saistības (vismaz EUR 7114/ EUR 14228 apmērā);
- 4) Personas rīcībā ir pietiekoši daudz naudas līdzekļu, lai segtu administratora vienreizējo atlīdzību (EUR 640 apmērā).

Ierobežojumi

- 1) Persona pēdējo triju gadu laikā pirms fiziskās personas maksātnespējas pasludināšanas ir sniegusi apzināti nepatiesu informāciju saviem kreditoriem;
- 2) Persona vismaz 30 procentus no piešķirtā kredīta ir izlietojusi līgumā neparedzētiem mērķiem;
- 3) Personai pēdējo 10 gadu laikā jau ir ticis pasludināts maksātnespējas process, kura ietvaros personas saistības ir dzēstas;
- 4) Pēdējo piecu gadu laikā pirms fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas vai fiziskās personas maksātnespējas procesa laikā ir stājies spēkā kompetentas institūcijas nolēmums krimināllietā, ar kuru konstatēts, ka parādnieks ir izvairījies no nodokļu samaksas.

Procesa posmi

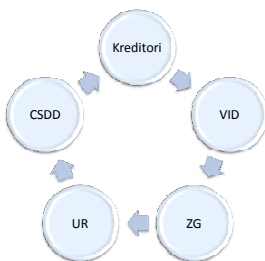
Maksātnespējas procesa uzsākšana

Kopā ar maksātnespējas procesa

pieteikumu, tiesai iesniedzamie dokumenti:

- 1) Dokuments, kas apliecina, ka parādnieks ir LR nodokļu maksātājs;
- 2) Dokuments, kas apliecina, ka parādnieks nav individuālais komersants;
- 3) Dokumenti, kuri apliecina, ka parādniekam ir neizpildītas saistības vismaz EUR 7114/ EUR 14228 apmērā;
- 4) Dokumenti, kuri apliecina nespēju izpildīt saistības (mantas un ienākumu nepietiekamību).
- 5) Dokuments, kas apliecina, ka Parādniekam ir naudas līdzekļi administratora atlīdzības samaksai (EUR 640.00).

Maksātnespējas procesa uzsākšana

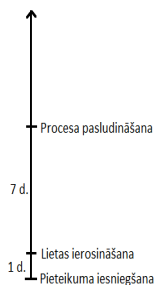
Fiziskās personas maksātnespējas procesa lietu izskata tiesa pēc parādnieka deklarētās dzīvesvietas, bet, ja tādas nav, — pēc dzīvesvietas.

Bankrota procedūras uzsākšana

Tiesa ierosina fiziskās personas maksātnespējas procesu nākamajā darba dienā pēc maksātnespējas procesa pieteikuma saņemšanas.

Tiesa izskata maksātnespējas procesa lietu un pasludina fiziskās personas maksātnespējas procesu septiņu dienu laikā no maksātnespējas procesa ierosināšanas dienas.

Kreditori piesaka administratoram savus prasījumus pret parādnieku 1 mēneša laikā no dienas, kad ziņas par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu ir reģistrētas maksātnespējas reģistrā.

Bankrota procedūra

Bankrota procedūras ietvaros tiek realizēta visa parādnieka manta, un no tās realizācijas iegūtie līdzekļi novirzīti kreditoru prasījumu apmierināšanai, izņemot Civilprocesa likumā noteikto mantu, uz kuru nevar vērst piedziņu. (ML 128.p.4.d.).

Mantas atsavināšana

Parādnieka manta tiek atsavināta divos veidos:

- 1) Ar izsoli;
- 2) Bez izsoles (Privātā kārtā).

Mantas atsavināšanas veidu izvēlas administrators.

Iznēmums: Mantu, kura kalpo par nodrošinājumu (ir iekļāta) pārdod izsolē, ja nodrošinātais kreditors ar administratoru nav vienojušies par mantas atsavināšanu bez izsoles.

Mantas atsavināšana

Mantas atsavināšana izsolē:

- Izsoles sākumcena ir īpašuma piespiedu pārdošanas vērtība;
- Īpašums tiek pārdots par augstāko nosolīto cenu.
- Ja neviens pirmajā izsolē īpašumu nenopērk, tiek rīkota atkārtota izsole ar "lejupejošu soli".
- Īpašuma valdījuma tiesību nodošana notiek Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Mantas atsavināšana bez izsoles:

- Atsavināšanas kārtība nav regulēta;
- Piemērojams noteikums, ka manta ir jāpārdod par iespējami augstāko cenu.

Darījumu apstrīdēšana

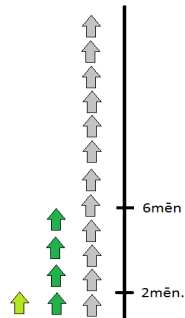
(Skatīt pielikumā iekļauto tabulu.)

Bankrota procedūras termiņš

Likumā noteiktais maksimālais bankrota procedūras termiņš ir 6 mēneši.

Ja parādniekam nav mantas, kura būtu atsavināma maksātnespējas procesa ietvaros, tad bankrota procedūra varētu tikt pabeigta jau aptuveni 2 mēnešu laikā.

Atsevišķos gadījumos bankrota procedūras termiņš var tikt arī pagarināts. (Parādniekam daudz īpašumi, notiek darījumu apstrīdēšana u.c.)

Parādnieka pienākumi bankrota procedūrā

- 1/3 no saviem ienākumiem ik mēnesi pārskaitīt uz administratora kontu;
- Nodot administratoram savus naudas līdzekļus;
- Glabāt un pārvaldīt savu mantu kā krietnam un rūpīgam saimniekam;
- Sagatavot saistību dzēšanas plānu;
- Sniegt administratoram nepieciešamās ziņas.

Ikmēneša maksājumi

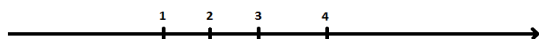
Trešdaja netiek aprēķināta no:

- 1) atlaišanas pabalsta, apbedīšanas pabalsta, vienreizēja pabalsta mirušā laulātajam, valsts sociālajiem pabalstiem, valsts atbalsta ar celiakiju slimam bērnam, kuram nav noteikta invaliditāte, apgādnieka zaudējuma pensijas un atlīdzības par apgādnieka zaudējumu;
- 2) kompensācijas izmaksām par darbiniekam piederošo instrumentu nolietošanos un citām kompensācijām saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē darba tiesiskās attiecības;
- 3) darbiniekam izmaksājamām summām sakarā ar komandējumu, pārcelšanu un nosūtīšanu darbā uz citu apdzīvotu vietu;
- 4) sociālās palīdzības pabalstiem;
- 5) bērna uzturīdzekļiem Ministru kabineta noteikto minimālo bērna uzturīdzekļu apmērā, kurus, pamatojoties uz tiesas nolēmumu, maksā viens no vecākiem, kā arī no Uzturīdzekļu garantiju fonda izmaksājamiem bērna uzturīdzekļiem. (25% vai 30% no minimālās mēnešalgas – līdz 7g. 25%, no 7-18g. 30%).

Bankrota procedūras pabeigšana

Bankrota procedūra tiek pabeigta ar attiecīgu tiesas nolēmumu.

Lietu par bankrota procedūras pabeigšanu tiesa skata pēc tam, kad ir atsavināta parādnieka manta.

1. Administratora paziņojums par bankrota procedūras pabeigšanu.
2. Kreditoriem un parādniekam 15 dienu termiņā ir tiesības izteikt iebildumus.
3. Administrators nosūta uz tiesu pieteikumu par bankrota procedūras izbeigšanu.
4. Ar tiesas nolēmumu tiek pabeigta bankrota procedūra.

Saistību dzēšanas process

- Saistību dzēšanas process ir fiziskās personas maksātnespējas procesa posms (sastāvdaļa), kura laikā parādnieks likumā noteikto termiņu veic regulārus maksājumus saviem kreditoriem.
- Maksājumu veikšanas kārtība, termiņi un apmērs tiek noteikts parādnieka sagatavotā un tiesas apstiprinātā saistību dzēšanas plānā.
- Saistību dzēšanas process tiek uzsākts ar tiesas nolēmumu par bankrota procedūras pabeigšanu un saistību dzēšanas plāna apstiprināšanu.

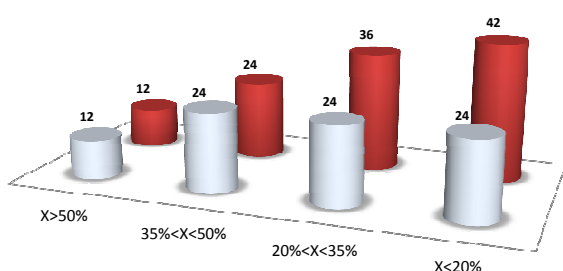
Saistību dzēšanas plāns

154.pants. Fiziskās personas saistību dzēšanas plāns

- (1) Fiziskās personas saistību dzēšanas plānu sastāda parādnieks bankrota procedūras laikā.
- (2) Fiziskās personas saistību dzēšanas plānā tiek norādīti:
 - 1) kreditori, kuru prasījumi nav tikuši apmierināti bankrota procedūras ietvaros, kā arī šādu kreditoru prasījumu apmērs;
 - 2) saistību dzēšanas plāna darbības termiņš;
 - 3) parādnieka paredzamais mēneša ienākumu apmērs;
 - 4) parādnieka paredzamais mēneša ienākumu apmērs, lai segtu parādnieka uzturēšanas izmaksas;
 - 5) parādnieka ienākumu apmērs, kas nepieciešams viņa mājokļa īrei vai lietojuma procentu maksājumiem nodrošinātajam kreditoram, ja parādnieks ir vienoties ar viņu par vienīgā mājokļa saglabāšanu;
 - 6) parādnieka paredzamais mēneša ienākumu apmērs, kas tiks novirzīts saistību dzēšanas plāna izpildei;
 - 7) kreditoriem izmaksājamās summas apmērs un izmaksas grafiks saistību dzēšanas procedūrā.

Saistību dzēšanas procesa termiņš

■ Saistības < EUR 142,287.00 ■ Saistības > EUR 142,287.00

Parādnieka atbrīvošana no saistībām

164.pants. Parādnieka atbrīvošana no saistībām

- (1) Ja parādnieks veicis fiziskās personas saistību dzēšanas plānā noteiktās darbības, pēc šā plāna darbības beigām atlikušās minētajā plānā norādītās šīs personas saistības tiek dzēstas un apturētās izpildu lietvedības par dzēsto saistību piedzinu tiek izbeigtas.
- (2) Parādnieks netiek atbrīvots no fiziskās personas saistību dzēšanas plānā norādītajām atlikušajām saistībām, ja viņš nav veicis šajā plānā noteiktās darbības.
- (3) Lēmumu par parādnieka atbrīvošanu no atlikušajām saistībām, kas norādītas fiziskās personas saistību dzēšanas plānā, pieņem tiesa, pabeidzot saistību dzēšanas procedūru.

Parādnieka atbrīvošana no saistībām

(4) Pēc saistību dzēšanas procedūras pabeigšanas netiek dzēsti:

1) prasījumi par uzturlīdzekļu samaksu;

2) prasījumi no neatlautas darbības;

3) nodrošinātais prasījums, ja parādnieks ir saglabājis par šā prasījuma nodrošinājumu kalpojošo mājokli, ciktāl šā likuma 148.pantā minētā vienošanās nenosaka citādi. Izpildu lietvedības par minēto saistību piedziņu tiek atjaunotas atlikušajā parāda apmērā.

Vienošanās par mājokļa saglabāšanu

Nodrošinātais kreditors un parādnieks var noslēgt vienošanos par to, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa laikā netiek pārdots parādniekam piederošais mājoklis, kas ir iekļāts par labu nodrošinātajam kreditoram. (ML 148.p. 1.d.).

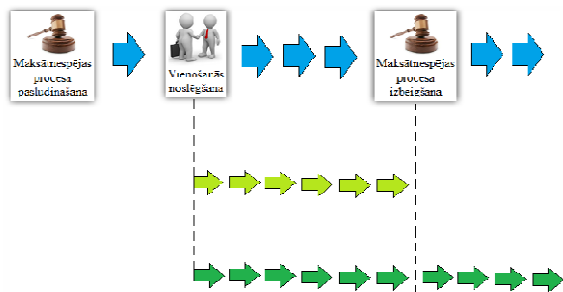
Noslēdzot vienošanos par mājokļa saglabāšanu, parādnieks veic regulārus maksājumus nodrošinātajam kreditoram. Maksājumi nedrīkst pārsniegt summu, kura būtu maksājama, irējot šo par nodrošinājumu kalpojošo īpašumu. (ML 148.p. 2.d.)

Par nodrošinātajam kreditoram veiktajiem maksājumiem tiek samazināts šā kreditora prasījums. (ML 148.p. 3.d.).

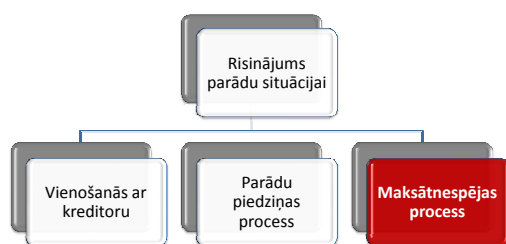
Vienošanās par mājokļa saglabāšanu

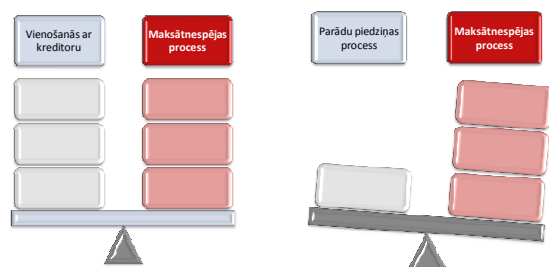
Vienošanas par mājokļa saglabāšanu

Alternatīvas maksātnespējai

Alternatīvas maksātnespējai

Plānotie grozījumi

- Saistību dzēšanas termiņš:

6 vai 12 mēneši

- Saistības, kuras netiek dzēstas:

“prasījumi par naudas sodu un citu finanšu sankciju piedziņu valsts labā, izņemot soda naudas prasījumus.”

Paldies par uzmanību!

Kontaktinformācija:

Edgars Biezais

Vadošais jurists

E.B. Juridiskais birojs

edgars.biezais@ebbirojs.lv

Tel.nr. 22 067 607
